

SLOVENŠČINA 3

9. 11. 2020

Pisanje besed z vezajem

Z vezajem pišemo:

- besede, ki so tvorjene iz prirednih besednih zvez (npr. italijanski in slovenski, italijansko-slovenski). Če tako tvorjenko razvežemo, namesto vezaja v njej uporabimo veznik in. Take tvorjenke so: priredne zloženke (npr. Anglo-Američani, Breznik-Ramovš, italijansko-slovenski ...) in priredne pridevniške zloženke, ki poimenujejo več enakovrednih delov, zlasti barv (npr. zeleno-moder, črno-bel ...),
- podredne zloženke, katerih prva sestavina je simbol, številka ali kratica (C-vitamin, 100-leten, TV-program ...),
- tvorjenke, ki imajo ponovljeno drugo sestavino (nad- in podpovprečen, bio- in bibliografija ...).

Vezaj uporabljamo tudi:

- pri sklanjanju kratic, kadar je kratica zapisana s samimi velikimi črkami (NUK, NUK-a ...),
- za naveznim členkom le- (le-ta).

Pisanje narazen

Narazen pišemo naslednje besede:

- zanikane oblike glagolov (npr. ne želim, ne vem, ne bi ...); izjema so glagoli nočem, nisem, nimam (členek *ne* je del glagola),
- zveze dveh prislovov ali zveze prislova in členka (npr. nič koliko, čim bolj, čim več ...),
- sklope s koli (npr. kdor koli, kadar koli, kjer koli ...), čeprav je dovoljeno tudi pisanje skupaj.

POMIŠLJAJ, VEZAJ

Razlika med pomišljajem in vezajem

Pomišljaj (—) je daljša črtica od vezaja, je (večinoma) enodelno in nestično ločilo. Uporabljamo ga med različnimi besedami, npr. za poudarjanje nasprotja: *Jaz ti ponudim prst – ti pa hočeš celo roko.*

Vezaj (–) je po dolžini kratka črtica in se uporablja znotraj ene besede, zato se načeloma piše stično: *črno bel, slovensko-nemški ...*

ново letni mursko soboški grško rimski južno ameriški

avtro ogrski A4 format novo goriški Ciril Metodov severno afriški

A skupina B vitamin prvo majski UV žarki B kategorija

z vezajem

B kategorija

A skupina B vitamin

Ciril Metodov

A4 format

grško rimski

UV žarki

avtro ogrski

skupaj

severno afriški

ново letni

mursko soboški

prvo majski

ново goriški

južno ameriški

Besedilne vrste

POROČILO in NOVICA

Spadata med publicistična besedila. Obe besedili sta pripovedni, sporočevalec v njih seznanja naslovnike (širše občinstvo – bralce, poslušalce, gledalce) s tem, da se je zgodil neki dogodek, kje, kdaj in zakaj ter kdo je pri tem sodeloval. Taka oblika je značilna za NOVICO. Če pa je predstavljen še potek dogodka, gre za POROČILO.

Obe besedili sta pripovedni in objektivni.

Najprej je po navadi predstavljen rezultat dogodka (že v naslovu), šele nato njegov potek. Besedili po navadi nimata uvoda in zaključka.

(novica)

KUNC ŠESTI

Kitzbuehel, 26. januarja – V današnjem slalomu za Svetovni pokal je zmagal Avstrijec Strassl pred Švicarjem Russlijem in Italijanom Roccom. Naš reprezentant Mitja Kunc je zasedel šesto mesto, Košir je bil 23., drugi naši smučarji pa se niso uvrstili v finalno vožnjo. Rezultati v semaforju.

(poročilo)

BENEDEJČIČ POTOPILO MURO

Murska Sobota, 11. novembra – Pred približno 2000 gledalci so igralci Kopra ugnali Muro z 2:0.

V precej gosti megli na Fazaneriji so se bolje znašli Koprčani, saj je Benedejčič že v 5. minuti prvič premagal vratarja gostiteljev po predložku Derganca. V prvem polčasu so igralci Mure še poskušali doseči zadetek: Dominko je dvakrat, v 11. in 35. minuti zadel vratnico. V drugem polčasu pa so Koprčani silovito pritisnili in v 85. minuti je Benedejčič po samostojnem prodoru prek sredine igrišča še drugič zatresel mrežo vratarja gostiteljev.

(B. F)

REPORTAŽA

Tudi to je pripovedno publicistično besedilo, namenjeno širši javnosti (npr. bralcem časopisov, revij, radijskim poslušalcem in TV gledalcem).

Reportaža sestoji iz uvoda (kjer je nakazan problem), zapleta (z navajanjem pogovorov, podatkov) in razpleta (z nakazano rešitvijo problema).

V primerjavi s poročilom/novico je besedilo izrazito subjektivno obarvano (predvsem v izboru besed ipd. Sicer pa sporočevalec dogodkov ne komentira, mpak skuša ustrezen komentar z navajanjem dejstev, pdrobnosti ipd. vzbuditi pri bralcu.

Zunanja oblika (časopisne) reportaže: več je naslovja (nadnaslov, naslov, podnaslovi, vmesni naslovi, sinopsis/povzetek v uvodnem odstavku); besedilu so večkrat dodane fotografije. Jezik ni tako klišejski kot pri drugih publicističnih besedilih, ampak skuša biti izviren, približuje se leposlovju.

URADNO POTRDILO

To je obvestilo, v katerem navajam, da sem kaj prejel ali da se je kaj zgodilo oz. da je kdo kaj opravljal (ali pa ni), npr. zdravniško potrdilo, potrdilo o šolanju ipd.

Vsebovati mora: podatke o ustanovi, ki potrdilo izdaja (če gre za posameznika, pa o posamezniku), podatke o osebi, kateri je namenjeno (roj. podatki – kraj in datum), in o namenu potrdila; konča se s nujno z l.r. podpisom, zgoraj desno je treba nujno navesti kraj in datum, v samem besedilu pa seveda navesti datum dogodka (npr.: Da je tega in tega dne ...).

Jezikovna šola Glossa

Jamnikova 4

2000 Maribor

Maribor, 3. 11. 2020

POTRDILO

Potrjujemo, da je Milica Antončič, rojena 20.3. 1952 v Mariboru, dne 3. 7. 1999 na naši šoli opravila izpit iz angleškega jezika in dobila skupno oceno prav dobro (4). Po mnenju komisije kandidatka aktivno obvlada angleški jezik.

Izpraševalec: Elka Petrič

Direktor: Mirica Pregl

URADNO POOBLASTILO

V njem se sporočevalec strinja, da namesto njega nekdo drug opravi kako (uradno) dejavnost – npr. dvig denarja na banki ipd.

Vsebovati mora: podatke o pooblastitelju (rojstni podatki) in pooblaščenca (rojstni podatki), za kaj se ga pooblašča in *do kdaj oz. ali se ga pooblašča trajno*. Spet je važna navedba *datuma veljavnosti pooblastila* (npr.: Od 1. 10. 2001 ...).

Resničnost podatkov potrdimo z l.r. podpisom. Pooblastilo mora podpisati tudi pooblaščenec, na podlagi predloženega osebne dokumenta (npr. osebne izkaznice) obeh (pooblaščenca in pooblastitelja) pa ga overi uradna oseba (notar), v priččo katere se morata oba podpisati.

Marija Zarnik

Urhova 11

4290 Tržič

Tržič, 6. 11. 2020

POOBLASTILO

Pooblaščam svojo sestro Cirilo Mihelič, rojeno 22. 3. 1958, da v času od 1. 9. 2000 do 31. 8. 2001 ureja vse zadeve v zvezi s šolanjem mojega sina Jožeta Zarnika na Srednji elektro šoli v Kranju. Ker bova z možem službeno odsotna, bo sin pri njej tudi stanoval.

Podpis pooblaščenca: Marija Zarnik

Cirila Mihelič

URADNA IZJAVA

V njem zagotavljam, da so sporočeni podatki resnični; pogosto je del kakega drugega uradnega besedila.

Vsebovati mora: podatke o osebi, ki nekaj izjavlja (roj. pod.), in podatke, ki jih ta oseba potrjuje; spet je važna *navedba kraja in datuma besedila*.

Sporočevalec resničnost izjave potrjuje z l.r. podpisom.

Franc Perkar

Štihova 5

1000 Ljubljana

Ljubljana, 9. 11. 2020

IZJAVA

Podpisani Franc Perkar, rojen 30. 1. 1957, s stalnim prebivališčem na Štihovi 5 v Ljubljani izjavljam, da nisem lastnik parcele 3o/3 v k. o. Borovnica, temveč je to moj svak Peter Žlampe.

|
Franc Perkar